

SDP:n valtuustoryhmän valtuustoaloite / Monikulttuurisuusneuvoston perustaminen Uuteenkaupunkiin

Kaupunginvaltuusto 08.09.2025 § 82

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 22.09.2025 § 231

SDP:n valtuustoryhmä esittää valtuustoaloitteessaan, että Uuteenkaupunkiin perustetaan monikulttuurisuusneuvosto tai -neuvottelukunta valtuustokauden aikana.

Uudenkaupungin asukkaista vuoden 2023 lopussa ulkomaalaistaustaisia oli 1209 henkilöä. Monikulttuurisuusneuvosto edistäisi kotoutumista, hyviä väestösuhteita ja vuoropuhelua, parantaisi ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osallisuutta sekä ehkäisisi rasismia, syrjäytymistä ja segregatiota.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää antaa aloitteen hallinto-, talous- ja ICT-palvelujen sekä elinkeino- ja työllisyyspalvelujen valmisteltavaksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus 17.11.2025
3691/12.03.02.00/2025

Valmistelijat: Elinkeinojohtaja Jarkko Heinonen

Talous- ja hallintojohtaja Katja Aalto
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Tausta

Valtuustoaloite

SDP:n valtuustoryhmä on 8. syyskuuta 2025 jättänyt valtuustoaloitteen monikulttuurisuusneuvoston tai -neuvottelukunnan perustamiseksi Uuteenkaupunkiin.

Kiitämme valtuustoryhmää aloitteellisuudesta ja tärkeän aiheen esiin nostamisesta. Aloitteen perusteluissa tuotu esille havainto siitä, että Uuteenkaupunkiin on eri aikoina tultu eri maista ja kulttuureista työn perässä, kuvaa kaupungin pitkää kehityspolkua. Tämä kehitys on johtanut siihen, että vieraskielisten osuus väestöstä on nykyisin lähes kymmenen prosenttia (9,7 %). Viime vuosina erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on vaikuttanut merkittävästi vieraskielisen väestön määrän kasvuun.

Onnistunut kotoutuminen on välttämätöntä, jotta vieraskieliset asukkaat voivat muodostaa aktiivisen ja hyvinvoivan osan Uudenkaupungin yhteisöä ja väestöä. Useissa selvityksissä on todettu, että maahanmuutto on monille pienille kaupungeille elintärkeä elinvoimatekijä. Onnistunut kotoutuminen ei kuitenkaan tapahdu itsestään – se edellyttää kaupungilta riittäviä resursseja, toimivia rakenteita sekä valmiutta tarkastella ja muuttaa omia asenteita ja ennakkoluuloja.

Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) - lainsäädöllinen viitekehys

Kunnalla on Kotoutumisen edistämistä koskevan lain (KotoL 681/2023) mukaisesti yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on kehitettävä kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä.

Valtuustoaloitteessa mainittu lakipykälä 48 § Kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä on kumottu lailla kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (1100/2024). Kyseisessä, nyt kumotussa pykälässä ei määriteltä yhteistyöryhmän tarkkaa kokoonpanoa tai työskentelytapoja. Sen painopiste oli tehtävässä: maahanmuuton ja kotoutumisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämisessä sekä

hyvien väestösuhteiden vahvistamisessa paikallisella tasolla monialaisen yhteistyön kautta.

Todettakoon – kaupungilla ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta perustaa yhteistyöryhmiä, mutta käytännössä toimiva yhteistyö on yksi tärkeimmistä tekijöistä kotoutumisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

Palvelutuottajien verkosto

Uudessakaupungissa toimii palvelutuottajien verkosto, joka kokoontui ensimmäisen kerran joulukuussa 2023. Verkostossa on mukana kotoutumistyön keskeisiä toimijoita sekä kaupungin sisältä että sen ulkopuolelta, ja se kokoontuu kahdesti lukuvuodessa.

Kaupungin puolelta mukana ovat hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, opetustoimi, työllisyyspalvelut sekä elinkeino- ja maahanmuuttopalvelut. Ulkopuolisia toimijoita ovat muun muassa hyvinvointialue Varha, Medivida, useat järjestöt, Novida ja Kela. Osallistujien kokoonpano vaihtelee tapaamiskohtaisesti, eikä kaikkia tahoja ole yleensä yhtä aikaa edustettuna.

Verkosto on osoittautunut tärkeäksi ja merkitykselliseksi maahanmuuttotyön koordinaation kannalta. Yhteiset tapaamiset tukevat yhteistä tavoitetta varmistaa, että maahanmuuttajille tarjotaan riittäviä, oikea-aikaisia ja heidän tarpeisiinsa vastaavia palveluja. Kun verkoston toimijat tuntevat toistensa työtä ja osaamista, yhteistyö sujuu paremmin ja tukee yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Tiedon ja kokemusten jakaminen auttaa myös syventämään ymmärrystä maahanmuuttotyön monimuotoisuudesta ja sen laajasta merkityksestä.

Tavoitteita perustettavalle yhteistoiminnalle

Nykyisessä toiminnassa kehittämistä tarvitaan erityisesti siinä, miten kaupungin vieraskielinen väestö tavoitetaan. Tämä mahdollistaisi suoran ja luottamuksellisen vuoropuhelun sekä loisi kanavan, jonka kautta vieraskielisten kuntalaisten osallisuutta voitaisiin vahvistaa. Uusi yhteistoiminta tarjoaisi suoran yhteyden vieraskielisiin asukkaisiin, jolloin heidän tarpeitaan, toiveitaan ja kehittämisideoitaan voitaisiin kuulla suoraan heiltä itseltään. Näin saatu tieto perustuisi heidän omiin kokemuksiinsa eikä oletuksiin tai toisen käden tietoihin. Samalla ryhmä antaisi maahanmuuttajille mahdollisuuden saada tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista – vuorovaikutus olisi siis aidosti molemminpuolista.

Keskinäinen vuorovaikutus vahvistaa maahanmuuttajien osallisuutta, kun myös vaikeasti tavoitettavien ryhmien ääni pääsee kuuluviin. Ryhmän toiminta tukee monia tärkeitä tavoitteita: se edistää paikallista kotoutumistyötä, vahvistaa hyviä väestösuhteita ja rakentavaa vuoropuhelua, parantaa vieraskielisten henkilöiden osallisuutta sekä ehkäisee rasismia, syrjäytymistä ja segregatiota.

Lisäksi ryhmä edistäisi molemminpuolista kulttuurisensitiivisyyttä – kykyä tunnistaa, ymmärtää ja kunnioittaa eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten arvoja, tapoja ja näkökulmia sekä huomioida ne omassa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa.

Kaupunki toteuttaa syksyllä 2025 kuntalaiskyselyn, joka on suunnattu vieraskielisille asukkaille. Keväällä järjestetyssä kuntalaiskyselyssä vieraskielisiä vastaajia tavoitettiin valitettavan vähän, joten uusi kysely toimii tärkeänä avauksena — ensimmäisenä, joka keskittyy yksinomaan vieraskielisen väestön näkökulmiin ja kokemuksiin.

Kysely lähetetään kaikille vieraskielisille kuntalaisille, ja sen tuloksia voidaan hyödyntää myös yhteistyöryhmän toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Vaihtoehdot vuoropuhelun ja yhteistyön toteuttamiselle

Valtuustoaloitteessa esitettiin monikulttuurisuusneuvoston tai -neuvottelukunnan perustamista Uuteenkaupunkiin. Jo ennen varsinaisen valmistelun aloittamista heräsi kuitenkin kysymys siitä, onko muodollinen neuvosto tai neuvottelukunta paras keino saavuttaa yhteistoiminnalle ja vuoropuhelulle asetetut tavoitteet.

Palvelutuottajien verkosto on osoittanut, että epämuodollinen yhteistyö voi toimia joustavasti ja tehokkaasti. Tämän verkoston laajentaminen ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, eikä mielestämme ole sen keventämiselle tai lopettamiselle myöskään perusteita.

Näemme kuitenkin, että yhteistoiminta, joka tavoittaa vieraskielisten kohderyhmän on erittäin tärkeä vahvistus kotouttamistyöhön.

Alla näkökohtia yhteistoiminnan formaalin ja epäformaalin toteutumismuotojen ominaisuuksista

Neuvosto- ja neuvottelukunta

- virallinen asema (hallintosääntö)
- vaikuttamistoimielin (vaikka ei päätöksentekuelin)

- formaalisuus (esim. esityslistat, pöytäkirjat (Dynastia), kokoukset, kokoonpano)
- edustuksellisuus (perinteisesti jäsenet järjestöistä, yhdistyksistä ja eturyhmistä. Tämä ei ole kohderyhmän näköistä toimintaa vaan enemmän suomalainen perinne.)
- vaatii toimintasäännön ja saa budjetin
- maksetaan kokouspalkkiot

- ➔ hallinnollinen taakka toiminnassa
- ➔ asema lisää vaikuttamismahdollisuuksia
- ➔ muodollisuus voi tukahduttaa vuoropuhelua

Yhteistyöryhmä, foorumi, verkosto

- ei virallista asemaa
 - kevyempi hallinto (kokouskutsut, muistiot)
 - kokoonpano joustava = ydin joukko + vierailijat, asiantuntija. Ydin joukko voi muodostua yksittäisistä kuntalaisista, yhdistyksistä, yrityksistä tai toimihenkilöistä.
 - työskentely vapaamuotoista (mahdollistaa vapaan keskustelun ja mahdollisesti avoimemman ilmapiirin asioiden esiintuomiseen)
 - ei varsinaista budjettia eikä toimintasääntöä
 - ei kokouspalkkioita
- ➔ ei suoria vaikuttamismahdollisuuksia
 - ➔ joustava, epämuodollinen toiminta = nopea reagointi ja rohkeammat "ulostulot"
 - ➔ jäsenten sitoutuminen voi olla heikompaa kuin neuvostoon

Jatkotyöskentely

Kuten aiemminkin on mainittu, on olemassa selkeä tarve kehittää sellaisia toimintoja, joilla entistä paremmin tavoitamme kaupungin vieraskielisen väestön ja jotka mahdollistavat suoran ja luottamuksellisen vuoropuhelun. Virallisella monikulttuurisuusneuvostolla tai -neuvottelukunnalla ja toisaalta epävirallisemmalla, mutta yhtälailla hyvänä yhteistyökanavana toimivalla yhteistyöryhmällä on molemmilla omat hyvät ja haastavammat puolensa. Ehdotuksena on, että kaupungin maahanmuuttajapalveluiden toimesta toteutetaan ilman virallista asemaa toimiva yhteistyöryhmä. Mikäli kokemukset osoittavat, että formaalimpi yhteistyömuoto kuitenkin on tarpeen, voidaan virallinen monikulttuurisuusneuvosto tai -neuvottelukunta perustaa myöhemmin.

Uusikaupunki

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

- hyväksyä vastauksen aloitteeseen omalta osaltaan ja
- esittää, että kaupunginvaltuusto hyväksyy vastauksen ja toteaa, että aloite on loppuun käsitelty.

Päätös:
